

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomae Młodzianowski Poloni, Societatis Jesu,
Praelectionum Theologicarvm Tomus**

**Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682**

Punctum Difficult. 3. An persona divina, prout condistincta à natura divina,
sanctificet formaliter?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82973)

proportionatum: rationi enim ut *Quo*, si concedatur sanctificatio, proportionatior erit sanctificatio ut *Quo*.

INSTAT 2. Dubium esse non potest, perfectius possideri divinitatem, per unionem hypostaticam, quam per gratiam habitualement; nam illa est melior possessio alicujus boni, quæ facit, ut tale bonum reddat meliorem naturam possidentem: per divinitatem autem maxime redditur humanitas amabilis.

RESPONDETUR. Possideri unionem hypostaticam perfectius Deum; sed tanquam per rationem ut *Quo*, non autem per ut *Quod*; redditque ut *Quo* naturam humanam possidentem meliorem; sed non ut *Quod*.

INSTAT 3. Possessio melioris boni, semper, cæteris paribus, est perfectior: Ergo & major possessio, si cætera sint paria, erit perfectior; sed possessio divinitatis per unionem hypostaticam, est major: Ergo.

RESPONDETUR. Per unionem hypostaticam, haberi ut *Quo*, majorem possessionem divinitatis, sed non ut *Quod*; cum tamen ipsa gratia habitualis sit possessio ut *Quod*: cum ejus entitas sit, esse ut *Quod*, participationem ipsam naturæ divinæ in se.

DICES 5. cum eodem. Unio hypostatica, ratione sui formaliter opponitur cum peccato, perfectius enim possidet summum bonum, quam visio beata, quæ tamen expellit peccatum; Ergo unio est forma sanctificans.

RESPONDETUR. Quod unio hypostatica perfectius, ut *Quo*, opponat se peccato, & possideat Deum; sed non tanquam ratio ut *Quod*: quod fortè etiam non convenit visioni.

DICES 6. cum eodem. Unio hypostatica est longè majoris perfectionis, quam gratia habitualis; & tamen difficile apparet, formam sanctificantem superari à forma non sanctificante; nam forma sanctificans reddit dignum amicitia Dei: quod non præstat forma non sanctificans.

RESPONDETUR. Unionem hypostaticam, tanquam rationem *Quo*, esse perfectiorem; consequenter ut *Quo* etiam sanctificare. Deinde, quæ sunt ex diversa serie, possunt se superare, & superari; & ita substantia in ratione entis, melior est præ gratia, quæ est accidens: licet à gratia superetur ordine; multæque aliæ instantiæ ostendunt, quod id possit fieri; & suadet argumentum negativum, Non repugnat.

DICES 7. A Patribus Incarnationis mysterium exaltatur tanquam excellens divinus effectus; ubi non commendatur personalitas Verbi, quia hæc non est effectus divinæ omnipotentia. Unde etiam ab Augustino, appellatur hæc unio, summa gratia, dicit item Bernardus, quod hæc unitas præcellat cunctis aliis, præter unitatem Trinitatis.

RESPONDETUR. Concedo, commendari unionem hypostaticam, tanquam excellentem effectum; sed nego, quod hoc titulo debeat esse jam sanctificativa, ut *Quod*. Rursus, donum, & gratia coincidunt; hinc si unio hypostatica est donum gratuitum datum humanitati, erit etiam gratia: sed nego, quod gratia, sumpta simpliciter pro dono, coincidat cum sanctitate. Bernardus solum dicit, unionem hypostaticam, esse reliquis unitatibus admirabiliorem, quia unum illud personale, primò ineffabile est post Trinitatem; imò si ex hac unitate arguendum esset, probabitur, unionem hypostaticam non sanctificari humanitatem: quia nec unitate Trinitatis formaliter sanctificari potest.

INSTAT 1. idem. Unio hypostatica, essentialiter postulat magis perfici intrinsecè, per sanctitatem increatam; hæc autem exigentia est perfectior, quam gratia habitualis.

RESPONDETUR. Illa exigentia est ut *Quo*: consequenter non fundabit rationem sanctificantis ut *Quod*; titulo etiam perfectionis, ut dictum, non fundatur vis sanctificativa.

INSTAT 2. Bernal apud eundem. Unio hypostatica producit gratiam habitualement physicè, vel saltem ratione illius debetur Christo gratia.

RESPONDETUR. Negando antecedens. Eo etiam concessio, nihil sequitur: quia, si actio productiva gratiæ non sanctificat ut *Quod*, cur unio productiva gratiæ, sanctificabit ut *Quod*? nec debent causæ æquivocæ præstare hoc formaliter, quod suis effectus. Debetur autem gratia ratione unionis, tanquam exigentis ut *Quo*; sed inde non sequitur, quod sanctificetur ab illa exigentia formaliter, sed tanquam ab exigentivo sanctitatis.

INSTAT 3. Bernal. Ratione unionis debetur Christo cultus supremus hyperdulæ: hic autem titulus non debetur nisi titulo sanctitatis.

RESPONDETUR. Sufficit unioni debeat titulus sanctitatis, ut *Quo*.

Punctum Difficultatis 3.

An Persona divina, prout condistincta à natura divina, sanctificet formaliter?

ASSERO I. Personam divinam, prout condistinctam à natura divina, sanctificare formaliter, non rectè ex eo præcisè deducitur, quia est idem realiter cum divinitate.

RATIO: quia licet illa persona, prout condistincta à natura virtualiter, nihilominus eam realiter involvat: licet item virtualis aliter stet cum identitate reali: nihilominus, non potest præcisè exinde deduci, quod sanctificet formaliter in sensu reali; quia etiam non potest reduci, quod personalitas in sensu reali communicetur, communicatà naturā.

DICES

DICES 1. cum Lugo, disp. 2. Sect. 4. num. 68. Quod scilicet una perfectio prout condistincta virtualiter ab alia, contineat illam virtualiter, quatenus postulat cum ea identificari sic & personalitas virtualiter continet naturam, in quantum petit cum illa identificari.

RESPONDETUR. Petere identificationem, non facit, ut in sensu reali competat id petitivo, quod competit ei, cum quo petit identificari; nam personalitas divina petit identificari cum eo, quod communicatur, non tamen ipsa in sensu reali communicatur. Hæc intelligi & defendi debent, ex dictis repetitò, circa distinctionem virtualem, in ordine ad prædicata physica.

DICES 2. Virtualitas illa non obest, quominus illa persona sit Deus nemine cogitante; ergo nec obest, quominus sit sancta.

RESPONDETUR. Indubiè nemine cogitante est sancta; sed inde non sequitur, quod præcisè ex eo, quod sit realiter sancta, possit habere rationem sanctificantis; quia etiam persona, est idem realiter cum eo, quod communicatur, tamen, etiam in sensu reali, non communicatur.

DICES 3. Quamvis, in prædicato, *Communicatur, non communicatur*, & aliis similibus, intercedat virtualitas, potest tamen non intercedere in prædicato *Sancti, & Divini*; ergo sanctificabitur titulo identificationis realis.

RESPONDETUR. Non titulo identificationis, sed titulo indistinctionis virtualis, à prædicato *Sancti*.

An autem possit personalitas divina, non distinguui virtualiter, ab aliquibus prædicatis naturæ divinæ, in distinctis virtualiter ab ipsa natura? de hoc dictum alibi. Posset hoc negari: quia hoc ipso daretur distinctio virtualis, inter illas ipsas virtualitates in Deo, quasdam distinctas à personalitatibus, & quasdam non distinctas; nam aliquibus ex illis in sensu reali conveniret id, quod convenit personis: aliquibus verò non conveniret; hoc autem esset multiplicare virtualitates, sine necessitate. *Pro sequentibus assertis*

NOTANDUM est. Eandem personam Verbi condistinctam virtualiter à natura divina, etiam prout ita condistincta est, dupliciter sumi posse. *Primo* prout divina personalitas est. *Secundo* prout simpliciter personalitas, abstrahendo ab illa & præcindendo, etiam formalitatem divinæ, & cuiuscunque aliis formalitatis. *Hoc notato*

ASSERO 2. *Personam Verbi etiam condistinctam virtualiter à natura, si sumatur prout persona divina est, adhuc sanctificare humanitatem formaliter.*

RATIO 1. asserti est. Quia ita sumpta, adhuc dicitur divinum esse; si ita sumpta dicitur divinum esse: ergo humanitas, sub hac formalitate terminata, habet divinum esse; ergo habet & sanctita-

tem; nam habere sanctitatem, in præsentia, non plus importat, quam habere esse divinum.

RATIO 2. Quia personalitas sic sumpta adhuc habet tria illa requisita ad sanctitatem, supra enumerata.

RATIO 3. Quia sub quacunque formalitate, ipsam deitatem dices sanctificare, sub eadem proportionaliter dicam, etiam personam, quæ divinam, sanctificare; Ergo si illa sanctificat, etiam persona divina sanctificabit.

ASSERO 3. *Personam Verbi, condistinctam virtualiter à natura, si sumatur non prout divina est, sed abstractè à formalitate Deitatis, non sanctificare formaliter.*

RATIO 1. asserti est: quia & sanctificaret, & non sanctificaret. Sanctificaret ut supponitur: non sanctificaret autem, quia & diceret esse divinum, & non diceret: non diceret, quia supponitur præcisè esse à divinitate; diceret autem, quia omnis sanctificatio importat esse divinum, unde præcisè personalitas, nec rationem finitæ, nec rationem infinitæ dicit, ut visum in 1. par.

RATIO 2. Quia formalitas sanctitatis, & formalitas personalitatis, non sunt eadem, differunt enim definitionibus; ergo cum consideratur aliquid secundum rationem personæ, non consideratur secundum rationem sanctitatis; Ergo sub illa ratione, sub qua consideratur in ratione personæ, non potest concipi, tanquam principium sanctitatis; Ergo nec esse formale principium sanctitatis: cum per principium formale sanctitatis, pro nunc, non plus intelligatur, quam esse aliquid conceptibile, tanquam formam sanctificantem.

RATIO 3. Homo, spectatus secundum solam animalitatem, & prout abstractus à rationalitate, non est formaliter principium ratiocinandi; aliàs animal abstractum, & secundum se spectatum, ratiocinaretur: quod suppono ex Metaphysica, & Logica, falsum esse; ergo & persona Verbi, spectata secundum solam rationem personæ, & non secundum rationem divinæ, non potest esse ratio formalis sanctificandi. Probatur consequentia paritate rationis: eò quod formalitas ratiocinii, à formalitate animandi, diversa sit, sicut etiam diversa est formalitas sanctitatis, & diversa formaliter ratio personæ.

CONFIRMATUR. Demus, per impossibile, personam Verbi reddi sanctam distincta realiter sanctitate, annihiletur illa sanctitas, non erit jam physicè & realiter sancta persona Verbi: Ergo etiam, cum, ratione præcinditur ab illa esse divinum, ratione nostra non erit divina; Ergo nec sancta, cum sanctitas, divino esse sit definita. Ergo ulterius nec sanctitatem ratione nostrâ tribuere poterit, quæ talis. Contra hoc tertium assertum, quod objici posset, solvi debet ex materia metaphysica & logica de Præ-

cisio-

cisionibus. Secundum assertum habet hic proprias suas difficultates.

DICES I. Non apparet, quid persona prout condistincta à divinitate, dicat rationem divinam?

RESPONDETUR. Quando accipitur persona divina, & tamen prout condistincta à divinitate, sumitur tunc ex eo, quia ipsa virtualitas illius personae, in suis intrinsecis, habet inclusam rationem divinam; vi cuius, petit esse persona, divinam naturam per identitatem terminans; ita ut intuendo illam virtualitatem, in ipsis illius intrinsecis praedicatis, eluceat ratio personae non humanae, nec ratio suppositi cuiuscunque, sed ex essentia sua terminativi, per identitatem, non nisi naturae divinae; & hoc facit involvi in illa ipsa persona rationem divinam, adeoque sanctificativi. Unde competit illis personis esse divinum, non sumptum pro Deitate, sic enim deberent dari tres Dii relativi; sed sumptum pro dicente ordinem ad Deitatem.

INSTABIS. Illae personae dicunt etiam exigentiam ad identificari infinitudini divinae, & tamen non datur in illis esse infinitum personale: ergo nec dabitur esse divinum.

RESPONDETUR. Sicut datur esse divinum personale, derivatum ab esse Deitatis in obliquo, non verò à Deitate: unde non dantur per nos tres Deitates relativae: ita concedi potest, dari esse infiniti in personis, derivatum ab eo, quod personalitates illae sint debita naturae infinitae: adeoque sint, ut ita dicam, non Nominativè, sed in obliquo infinitae: hoc est, infinitae naturae debita, dicentesque ordinem ad identificari infinitae naturae. Rursus potentia identificari infinitudini in personis, est potentia identificari naturae, quae dicit infinitudinem; non est autem potentia inclusa in ipsamet persona: quia persona, ex conditione personae, naturam petit, non autem ea, quae per se quae talia non sunt personabilia, qualis est infinitas; consequenter nec in illa potentia, fundabitur infinitas: sed illa tenebit se à parte naturae praecise; datur autem potentia in persona divina, ut sit naturae divinae, adeoque ut sit divina. Denique esse divinum rectè salvatur, ex solo petere identificari divinae naturae: quia esse deitatis, licet aliquid non sit Deitas virtualiter, esse inquam Deitatis, salvat esse divinum; consequenter competet personis esse divinum; jam autem esse infinitum non salvatur praecise, per petere esse infiniti, consequenter haec potentia in personis, non salvabit esse infinitum earundem.

DICES 2. ex Lugo. Personalitas Verbi, prout condistinguitur virtualiter à natura divina, non sanctificat formaliter ipsum Verbum; ergo prout sic, non poterit formaliter sanctificare naturam humanam. Quod enim in se non est sanctitas, non potest sanctificare humanitatem.

Antecedens probatur. Ab illo sanctificatur formaliter Verbum, à quo habet formaliter primam radicem beatitudinis, nam sicut in nobis sola gratia habitualis est radix visionis & beatitudinis, & non alia: ita Deus dicitur sanctus à sola sua natura divina, quae est prima radix beatitudinis illius.

RESPONDET I. Lugo. Propter hoc argumentum, probabile sibi videri, non dari propriè tres sanctitates relativae, sed unam essentialem communem & absolutam, Et quamvis admittat tres perfectiones relativae, non tamen tres beatitudines, vel sanctitates; haec enim omnia sunt absoluta, nec multiplicantur in relationibus. Addit tamen, licet personalitas non possit esse ipsi Verbo prima radix beatitudinis, potest tamen esse talis radix, unita naturae humanae: quia ita perficit illam, ut communicetur ei, titulo hoc, haec hereditas aeternae beatitudinis; licet enim hanc hereditatem accipiat, etiam intuitu naturae divinae sibi communicatae: accipit tamen in super eam intuitu personalitatis: à qua non minus redditur amabilis immediate, quam reddatur amabilis mediata à natura. Nec obest, quod respectu ipsius Verbi non sit personalitas prima radix: eadem enim forma potest esse sanctitas respectu unius subjecti, & non respectu alterius, propter diversam capacitatem.

Hac responsio

NON SATISFACIT I. Negabunt enim oppositi, vi personalitatis communicari à Deo hereditatem beatam humanitati, supposito quod negent sanctificari formaliter humanitatem, à persona Verbi.

NON SATISFACIT 2. Quia illud, quod forma in se non habet, non potest alteri dare titulo conjunctionis & unionis. Tum quia nemo dat quod non habet. Tum quia ly sanctificare non plus dicit, quam subjectum capax, formam sanctitatis, & unionem; si ergo aliquid non sit forma, sanctificans in se, qui unione reddetur forma sanctificans? Tum quia si anima rationalis, de se non esset rationalis, solà conjunctione, non posset reddi rationalis, & dans rationalitatem toti; Ergo & persona, solà conjunctione, non potest reddi radix beatitudinis, & forma sanctitatis.

NON SATISFACIT 3. Quia quamvis possit idem respectu unius subjecti esse forma sanctificans, & respectu alijs subjecti non sanctificans, id tamen procedit ex suppositione incapacitatis subjecti; sed Verbum est subjectum capax sanctitatis: & cur non etiam danda titulo personae, si ipsa dicatur in se esse sancta?

ADDO, quamvis aliquid, in genere causae efficientis, facit conjunctum id, quod non facit separatum; ut cum unus carbo cum alio liquat aurum; nihilominus ut aliquid ex conjunctione cum alio praestare possit id formaliter, quod forma-

formaliter sibi ipsi non est, id omnino impossibile est: quia enim, esse aliquid formaliter alteri tale, est esse per suam entitatem alteri tale: si in seipso non est tale, quomodo per suam entitatem alteri erit tale? consequenter, quomodo effectum formalem suum tribuet?

RESPONDET 2. Amicus, & docet, personalem Verbi communicare naturam humanam sanctitatem participatam à natura divina, ut à prima radice; est tamen respectu humanitatis ipsa persona, prima radix: ad eum modum, quo gratia dicitur prima, quæ aliam in subiecto non supponit; quæ fuisset secunda, si aliam in subiecto supposuisset. *Hæc responsio*

NON SATISFACIT. Tum quia quæro, an seipsa persona sit prima radix, vel non? si est: ergo datur triplex radix, secundum triplicitatem personarum. Si autem non est: quomodo alteri, ut dictum immediate, erit prima radix beatitudinis? Tum quia quæro, an personalitas Verbi, quæ talis, sit radix beatitudinis, & quæ talis sancta? si non: ergo non habetur fundamentum, quod sanctificet; si sic: cur non etiam sanctificabit ipsammet personam divinam? Tum quia, si ita se habet persona ad sanctificandum Verbum, quemadmodum gratia, comparata ad aliam gratiam: sicut homo sanctificatur etiam secundam gratiam, ita & Verbum sanctificabitur personalitate. Deinde, quamvis esse primum, & esse secundum, si non nisi secundum subiectum spectentur, salvari possint; id tamen non est universaliter verum. Nam si humanitati, iam informatæ prius gratiâ habituali, accederet unio hypostatica, indubiè per oppositos, natura divina esset illi prima radix sanctitatis, antecedentiaque illa prioris gratiæ non faceret, quominus in suo genere esset natura divina prima radix; cur ergo etiam non erit ipsa persona, in suo genere, prima radix sanctificandi, etiam Verbo?

RESPONDETUR 3. Verbum dupliciter sanctificari intelligitur, idque etiam in seipso. Primo per aliquid simpliciter primum & præsuppositum: & hæc sanctitas habetur à natura, ad hancque sumptam sanctitatem pertinet, esse primam simpliciter radicem beatitudinis. Deinde potest intelligi, quod sanctificetur per modum ultimò completivi, in sua tamen ratione primi & divini; & sic sanctificare, spectabit ad ipsam personam: quæ etiam est prima radix beatitudinis, sub ratione ultimò completivi, idque per virtualitatem aliquam divinam; ex quo etiam colligitur, quod eodem modo sanctificare possit humanitatem, illammet personalitatem divinam.

INSTABIS I. Sequitur exinde, quod sint tres sanctitates relativæ.

RESPONDERI posset. Sicut cum dico, anima rationalis est anima humana: corpus sic or-

ganisatum est corpus humanum: non sequitur inde, quod sint plura esse humana; sic nec sequitur, quod sint plura esse divina, quamvis dicam Patrem esse personam divinam, itemque alias personas esse divinas. Et sicut esse hominis, dicit esse completum, adeoque hoc ipso, quia v. g. anima non est esse completum, non est homo, sed aliquid hominis; sic etiam, quia esse divinum applicatum personæ est incompletum, seu non importans in sua virtualitate naturam; fit, ut hoc ipso dicatur esse non nisi aliquid deitatis, aliquid sanctitatis, hoc est terminus ejusdem. Dicit etiam posset, dari tres sanctitates relativæ, sicut dantur tres perfectiones relativæ. Quare autem exinde non sequatur, dari tres Deos relativos, dictum in 1. parte. Et certè, triplex illud esse divinum, non aliud est, ut dictum, quam tres personæ, exigentes identificari uni deitati; tales autem exigentiæ, potius fundant unitatem Dei; ad eum modum, quo ly Humana, dictum de anima, & de substantia corporea, non fundat plures homines relativos.

INSTABIS 2. Ergo & dabuntur tres omnipotentia relativæ; nec poterit dari regula taxandi, quænam multiplicentur, & quæ non multiplicentur?

RESPONDETUR. Regulam hanc esse imprimis auctoritatem sacram, quæ admittit tres adorandos; consequenter inferri potest, dari tres sanctitates relativæ. Dari autem tria adoranda in Trinitate, docet Nycænum II. quod approbat Tharassii professionem. *Secundum inquit, singularitatem personarum, tria adoranda.* Et Athanasius, *Trisagion tribus personis aptari dicit: quod inquit, præter Trinitatem nefas sit quemque istius modi honoribus affici.* *Secundum taxativum est.* Ea necesse est multiplicari in Trinitate, quæ nisi intelligantur multiplicari, erunt personæ illæ nihil; unde debent admitti tres perfectiones relativæ. Ea item, quibus non multiplicatis, personæ divinæ non erunt constitutæ in ratione Personæ divinæ quæ talis formaliter: non essent autem constitutæ in ratione personæ divinæ, si non intelligerentur petentes identificari deitati; adeoque si non essent divinæ completivè, consequenter, si non essent hoc sensu sanctæ. Potest autem intelligi persona divina, licet ponatur non nisi omnipotens, vel immensa per essentiam, ponereque, quod persona quæ talis, v. g. Verbi, petat identificari naturæ divinæ, non est transferre prædicata deitatis in personam; transferrentur autem, si poneretur personalis omnipotentia, vel immensitas. Quæ omnia in hoc resolvuntur. Ea sunt multiplicanda in Trinitate, quæ nisi multiplicentur in Trinitate, non erit Trinitas, quæ tamen multiplicationem involvit; non esset autem Trinitas, si personæ in se essent nihil, vel dicendo oppositionem nihilo, si non dicerent exigentiam ad identificari naturæ divinæ; hoc ipso enim non essent illæ personæ

sonæ divinæ, adeoque nec constitutivæ Trinitatis; ex quo duo sequuntur jam præacta, quod personæ & dicant perfectionem, & habeant virtuale esse divinum explicatum, adeoque sanctificativum; Non multiplicatâ autem omnipotentiâ &c. adhuc stabit Trinitas, consequenter, nulla omnipotentia multiplicanda necessitas.

INSTABIS 3. Persona divina jam supponit communicatam primam radicem sanctitatis humanitati, nempe ipsam Deitatem; ergo ipsa non potest esse prima radix.

RESPONDETUR. Potius natura præsupponit sanctitatem communicatam à persona, quia persona immediatè unitur, natura autem mediâtè; non tamen se impediunt ad invicem ad sanctificandum: quia illa sanctitas alia ratione reperitur in natura, nempe tanquam in primo præsupposito; & aliter in persona, tanquam ultimo completiva.

Hæc Responsio 3. fulcitur autoritate Lugonis, qui dicit; Personalitas licet non sit formaliter natura, est tamen formaliter entitas divina, cujus participatio tribuit jus ad beatitudinem, sicut participatio naturæ divinæ.

DICES 3. Sanctitas formalis stat in esse Filii Dei, seu in participatione naturæ divinæ; hinc gratia justificans est sanctitas formalis, quæ constituit creaturam in esse Filii Dei, estque participatio naturæ divinæ; sed persona Verbi, prout condistincta à natura, non est ullo modo natura divina; ergo persona prout condistincta non sanctificat.

RESPONDETUR. Condistinguendos esse hos terminos; aliud enim est formaliter, esse Filium Dei; aliud esse participem naturæ divinæ; aliud esse participem esse divini. Si dicas, quod sanctitas sit forma constituens in esse Filii Dei: debebis moderari doctrinam; nam ipsa natura divina, persona item Patris & Spiritus Sancti, non haberent sanctitatem, quia nulli ex his competit esse Filium Dei; licet verum sit, per aliquam sanctitatem, hoc est, per gratiam datam puræ creaturæ, fieri nos filios Dei. Si autem nomine sanctitatis, intelligas participationem naturæ divinæ: sic sanctitas conveniet omnibus tribus personis, propter identitatem cum natura divina; sed excludes jam sanctitatem omnem personalem, cujus asserendæ allatum est fundamentum. Denique sanctitas accipi potest, pro esse divino: & hæc ratio est communis sanctitatis: nam & esse Filium Dei, sive naturalem, sive adoptivum, est habere esse divinum; competit item participationi naturæ divinæ; & sub hac formalitate esse divini, competit etiam personæ, sanctificabitque persona humanitatem. In forma aptatur solutio; Sanctitas formalis, stat in participatione natu-

ræ divinæ, secundum suam rationem communem spectata. Nego; licet id habeat, secundum rationes particulares spectata; consequenter persona non sanctificabit sub hac formalitate sanctitatis, sed nonnisi sub formalitate esse divini. Quod autem sanctitatis nomine veniat esse divinum, faver præter dicta Catechismus Pii V. qui appellat gratiam *qualitatem divinam*; & Cyrillus lib. 4. in Joannem qui eam appellat *formam divinam*.

DICES 4. Si personalitas divina sanctificat, ergo & persona creata sanctificabit; nam si participatio creata divinæ naturæ sanctificat, etiam participatio personæ divinæ sanctificabit.

RESPONDETUR. Hoc argumentum probare multum; quia probat etiam per esse naturæ humanæ sanctificari hominem, quia est participatio naturæ divinæ natura humana: sicut ergo in participatione naturæ divinæ, datur participatio in ratione naturæ, quæ non sit specialis, adeoque nec sanctificativa; ita potest dari participatio personæ divinæ non specialis, adeoque non sanctificativa.

DICES 5. Non sanctificat omnipotentia: ergo nec persona divina. Quod ipsum sic aliter proponitur. Non rectè dicitur, ex eo sanctificare omnipotentiam, & esse quid divinum, quia dicit ordinem, ut sit nonnisi Dei; ergo nec ex eo dicitur sanctificare personam, & esse divinum quid, quia dicit ordinem, ut sit nonnisi terminativa Deitatis per identitatem.

RESPONDETUR. Cum omnipotentia non possit uniri humanitati per se, unione fundante communicationem idiomatum, hinc nec concipitur sanctificans; ceterum propter identitatem realem, & indistinctionem virtuales à natura divina, sanctificabit, licet non sub conceptu omnipotentia.

Quod attinet ad illud secundum, dici potest; Ordo, quem dicit omnipotentia, ut sit nonnisi Dei, est ordo non ratione alicujus virtualitatis, quæ sit in ordine ad prædicata physica, sed est ordo ex modo concipiendi: si est ordo ex modo solo concipiendi, hoc ipso non habet jam rationem divinæ, aliam virtualiter, ab ipsa natura; si non habet aliam virtualiter rationem divinæ, nec potest sanctificare aliâ sanctitate, quàm naturæ; competit autem personæ divinæ alia virtualitas, ordoque virtualis ad terminandam naturam divinam, per identitatem; consequenter competit alia virtualitas esse divini, adeoque sanctificativum virtuale.

INSTABIS. Non potest reddi humanitas æterna, immensa, æternitate, & immensitate Dei, ergo nec sancta sanctitate Dei. Ut solvatur instantia, perpendenda est hæc Thesis.

Cur sanctificante sanctitate increata, Attributa tamen non tribuant suum effectum formalē?

RESPONDET I. Amicus, disparitatem esse, quia humanitas, etiam abstractè in seipsa considerata, participat effectus formales sanctitatis, qui sunt, esse amabile supernaturaliter, principiare opera Deo grata, &c. jam autem humanitas abstractè in seipsa considerata, non participat effectus formales, æternitatis, immensitatis, &c. Addit, effectus formales sanctitatis, esse morales, qui communicari possunt humanitati, etiam abstractè considerata; effectus autem formales immensitatis, æternitatis, & reliquorum attributorum, sunt physici, qui communicari nequeunt humanitati, nisi humanitas ipsa constituatur, in spatio, & tempore infinito.

CONTRA est I. Quia ad hoc, ut dicatur aliquid posse participare à Deo natura humana, non debet attendi, an participet hos effectus, vel non, abstractè in seipsa spectata; nam cum participet effectum existentiae, sequetur quod possit existere existentia Verbi: ergo quantumvis non participaret effectus immensitatis humanitas, non ideo jam non poterit participare eandem rationem à Deo.

CONTRA 2. Quia natura prout abstractè in se spectata, participat effectus iustitiae, misericordiae: ergo poterit in ordine ad hos substantialiter perfici, defactoque esse perfecta in Christo. Quod ipsum sic ulterius proponitur. Imperfecta substantiae participatio, reddit capacem naturam substantiae perfectissimae divinae; Ergo etiam imperfecta praesentia ad localitatem determinatam poterit reddere capacem naturam humanam, ad participandam praesentiam perfectissimam, quae est immensitas, vel ubiquitas Dei; & cum defacto anima participet æternitatem à parte post, poterit reddi æterna æternitate Dei à parte post. Nec obest, quod reddi non possit æterna à parte ante: quia, quamvis natura humana non possit a seipsa substantiae perfici, semper enim illa substantia, respectu humanitatis, est substantia Verbi, non à se homini, nec ejusdem propria; defacto tamen non obest hoc, quominus substantia substantia Verbi, natura humana; sic non oberit, quominus dicatur reddi æterna æternitate Verbi, quantumvis non possit reddi æterna æternitate ante.

CONTRA 3. Quia etiam esse sanctum, est quid physicum, fundatum in esse supernaturalis in nobis infuso; & tamen hoc non obest, quominus reddatur natura humana substantialiter sancta: ergo nec oberit respectu aliorum attributorum. Deinde negatur, quod humanitas non nisi moraliter à Verbo sanctificetur, ut meminit Lugo, n. 50. Nam unio physica, forma physi-

cè sanctae, non videtur, quo careat, ne reddat subjectum physicè sanctum: quæ omnia in humanitate reperiuntur.

RESPONDET 2. Esparza quaest. 27. Ubicatio & duratio, ex suo conceptu, sunt ultima determinatio durantis, & ubicati per ipsas; unde repugnat, ut aliquid informetur & determinetur duratione & immensitate divinā, quā formaliter tali, utque recipiat effectus formales utriusque, quin sit ubique & semper: ad hoc enim & non aliud illae determinant; nec fieri potest, ut ratione earum existat aliquid, in hoc potius loco, quam alio, pro hoc potius tempore, quam pro illo. Ac proinde cui conferre non possunt, ut sit semper & ubique, nihil prorsus illi conferre possunt; eo modo, quo ubicatio & duratio creata, nihil illi conferre possunt; cui non possunt conferre, ut sit, ubi, & quando, illae sunt defacto, ex natura sua. Cum ergo humanitas, ob suam essentialē limitationem, nec sit, nec esse possit ubique & semper; non est capax ullius effectus formalis proprii, immensitatis & æternitatis divinæ. Eadem est ratio de aliis ejusmodi praedicatis: non tamen de sanctitate; cujus effectus formalis non est, ultimò determinare ad aliquid extrinsecum plus vel minus, sed solum, subjectum reddere objectum congruum divinae dilectionis; id quod praestari magis potest respectu subjecti, cui magis communicatur; & minus respectu subjecti, cui minus communicatur; ideoque sanctitas divina, Deitatem & personalitates divinas, quibus communicatur per identitatem, reddit infinite diligibiles à Deo: humanitatem verò, cui finitè communicatur, finitè diligibilem. Cujus discrimen penes magis & minus dari non potest, quoad praesentiam localem & tempus; quandoquidem fieri nequaquam potest, ut aliquid sit praesens alicui tempori, vel loco, plus aut minus, quam aliud, sicut potest esse magis vel minus diligibile; eò, quod ille effectus consistat in indivisibili, non verò hic.

CONTRA est I. Tum quia ex eo, quod immensitas Dei, vel æternitas, non possit communicare totum suum effectum, non sequitur, quod non possit ullum: sicut ex eo, quod non possit communicare elevationem omnipotentia ad ponendum quodcunque, non sequitur, quod non possit elevare ad plura; & si hæc elevatio non consistit in indivisibili, cur consistet in indivisibili communicatio effectus immensitatis & durationis? Rursus, ex eo, quod aliquis non possit portare centum, non sequitur, quod portare non possit tria; ergo nec ex eo, quod non possit reddi ubique humanitas Christi, sequitur, quod non possit reddi praesens localiter hic. Praecipue autem, quia ipse Deus, vi illius, non redditur in actu secundo immensum occupans, sed non nisi habens has determinatas praesentias; cur ergo non poterit etiam has determinatas,

minatas, vi immensitatis, habere praesentias Christi, cum jure ad alia loca, si dentur?

CONTRA 2. Tum quia restarent hic aliqua probanda; nam ex eo, quod sanctitatis effectus, non sit determinatus ad aliquid extrinsecum, non sequitur, posse jam humanitatem sanctificari divinè; nam etiam existentia non determinat ad aliquid extrinsecum, & tamen nihil potest existere existentia divinā. Deinde si sanctificatur Christus sanctitate increata infinitā, unde etiam merita illius dicuntur esse infiniti valoris, quomodo jam dicetur, quod a sanctitate increata reddatur finitè diligibilis?

CONTRA 3. Tum quia restaurari possunt omnes difficultates. Licet subsistentia, ex suo conceptu, sit ultima determinatio in ratione per se stantis, hoc non obstante, potest non propriā, sed alienā subsistentiā, hoc est divinā terminari humanitas Christi; ergo etiam quamvis ubicatio, & duratio, ex suo conceptu, sint ultima determinatio durantis & ubicati, poterit humanitas Christi ubicari & durare ubicatione & duratione divinā. Rursus, potest accipere effectum subsistentis natura humana, à persona divina; ergo & effectum existentis ubique & semper. Potest vi immensitatis determinari Deus, ut existat in hoc, qui non nisi datur, loco, nec exigere ut detur infinitus locus; ergo etiam potest determinare eadem immensitas, ut existat humanitas in hoc loco, nec exigere, ut existat actu ubique. Imò si non repugnat, ut fiat subsistens subsistentiā Verbi, cur repugnabit, ut determinetur ad existendum ubique immensitate divinā, & conferre, ut sit semper & ubique potentia? Ubicatio & duratio creata possunt conferre, ut sit homo hic & nunc; ergo & immensitas aeternitasque divina, continens perfectionem ubicationis & durationis creatae, potest conferre nobiliori modo, ut sit hic & nunc: sicut confert subsistentia, ut sit subsistens subsistentiā Verbi. Non datur in creatura essentialis limitatio, ut non existat nisi subsistentiā creatā; Ergo nec dabitur essentialis limitatio, ut non sit ubique & semper. Potest dari plūs deificatum per identitatem, & minùs per unionem substantialem; ergo etiam potest dari minùs, hoc est, per unionem, & magis, hoc est per identitatem, immensum, aeternum &c.

RESPONDENT 3. alii apud Rosmer. De facto Christus non est ubique, cum transierit de loco in locum; si non est defacto ubique, nec potuit esse: cum forma unita subjecto capaci, non potuerit non communicare effectum suum formalem.

CONTRA est. Ubiquitatem dicerent, apparenter illum transiisse de loco in locum: posito quod apparenter non transierit, dicetur ubicatum tamen divinā ubitate fuisse, vel potuisse esse, cum potuerit sanctificari Deitate: transiisse

autem de loco in locum, ratione ubitatis creatae. Vel, dici posset. Sicut Christus habet propriam actionem, quam elicit, per communicationem tamen idiomatum, est illa actio infinita & divina: sic habuit proprias ubitates, quae tamen, per communicationem idiomatum, erunt immensitatae.

Impugnat aliter hanc responsionem Rosmer, & dicit, de hoc ipso quaeri, cur non potuerit effectus hic immensitatis communicari? sed jam reddita hujus ratio in responsione: quia defacto non est immensitas communicata; & consequenter melius inquireretur, cur defacto non sit communicata, sicut sanctitas defacto communicatur?

Quod autem alii recurrunt ad hoc, quod esse sanctum sit quid morale, & esse immensum sit quid physicum; id non convincit: nam imprimis physice sanctificatur humanitas Christi sanctitate divinā; reditque paritas, cur possit effectum hunc moralem habere humanitas, & non effectum hunc physicum? Recursus etiam ad mediatam unionem non refert; quia mediatè unitur Deitas, & tamen sanctificat humanitatem; redibitque quaestio, cur immediatè non possit uniri immensitas? Quando autem alii dicunt, unionem ad immensitatem debere esse per essentiam: implicat autem aliquid creatum esse immensum per essentiam; id etiam non convincit; nam sicut unio ad subsistentiam non debet esse per essentiam, ita nec unio ad immensitatem.

RESPONDENT 4. alii apud eundem. Tria esse genera entium. Quaedam enim sunt perfectiones alterius: qualia sunt accidentia & modi; alia sunt perfectiones sui simul: quales sunt formae substantiales; quae quidem ordinantur ad subjectum, quod perficiunt, sed simul recipiunt aliquam perfectionem propriam, ad quam ordinantur, cum sint pars entis completi. Alia rursum sunt, quae habent esse unice gratia sui: ut substantiae completae; talia non possunt alteri tribuere effectum suum formalem: talis autem est immensitas, quae nata est ubicare se ipsam, & non ens aliud à se.

CONTRA. Tum quia sanctitas divina non est talis perfectio, quae sit nata habere esse unice gratia sui, sed sanctificat etiam humanitatem: ergo idem dicendum de immensitate. Tum quia non apparet, quare modi & accidentia sint perfectiones nonnisi aliis, & formae substantiales sint perfectiones etiam sui? cum etiam accidentia ordinantur ad totum accidentale, & in illo compleantur, adeoque perficiantur. Datur item taxa cognoscendi, quodnam ens sit gratia sui? ut ita cognoscatur, an immensitas sit gratia sui. Tum quia quamvis Deitas sit gratia sui, hoc non obstante, ipsa Deitas sanctificat humanitatem, ut infra dicetur; Ergo & immensitas, licet sit gratia sui, immensitabit humanitatem.

Recur-

Recurrit Rosner ad hoc, quòd unio substantialis non possit dari, nisi inter naturam humanam, & subsistentiam divinam, consequenter, ex humanitate & immensitate, non potuit esse unum per se substantiale. Addit, quia unio vel esset accidentalis, vel substantialis? non substantialis: quia duæ naturæ illæ sunt completæ; non accidentalis, quia hæc deberet advenire primæ radici operationum; non adveniret autem, quia ex utroque extremo, deberet fieri unum compositum substantiale, & consequenter prima radix. Sed neque id convincit; nam imprimis potest fieri unum per se, ex complebilis & completivo; jam autem humanitas, est complebilis in ordine ad ubi: cur ergo non poterit compleri radice ubitatis divinæ, nempe immensitate? Nego quòd ex immensitate & humanitate non possit fieri unum per se substantiale: utrumque enim est substantiale membrum, & datur incompletio in esse ubicabilis & ubicantis. Unde recursus ad hoc quòd illæ naturæ sint completæ, in præsentī, ut sonat, non tenet; nam non agitur de unione naturarum, in quibus, quæ talibus, est completio, sed de unione naturæ & immensitatis, seu ubitatis divinæ radicalis; & tamen in linea ubi, est incompletio. Tum quia, ex Ubi modalī accidentali & humanitate non fit unum substantiale, & tamen hoc non obstante. Ubi modale tribuit subiecto rationem ubicatī; ergo etiam, quamvis ex immensitate, & humanitate non fiat unum substantiale, poterit immensitate divinā, immensitari humanitas.

RESPONDET 5. Aldrete. Et quidem.

DE ÆTERNITATE, sic discurret: quia illa unio ad æternitatem, vi cuius deberet dici durare humanitas æternitate divinā, illa, inquit, unio, ex propria quidditate, deberet esse ab æterno. Quod implicat; nulla namque creatura, ex propria essentia, potest durare æternā duratione; quia in ipsa productione creatæ entitatis, fundatur Dei dominium, ut possit illam redigere in nihilum.

CONTRA. Quia illa unio, ex propria sua quidditate, non debuit esse æterna; si enim unio hypostatica ex propria sua entitate non est æterna, cur unio cum æternitate æterna debeat esse: sufficit itaque ad salvandum Dei dominium, quòd illa unio auferibilis esset, licet quousque non auferretur, non posset non durare, quod etiam certum est de creata duratione, supposito quòd illa esset modus, & sicut, non ex propria sua essentia, humanitas est Deus, sed per unionem; ita nec foret per propriam essentiam æterna, sed per unionem.

INSTAT Aldrete. Humanitas Christi non potest denominari, pro aliquo tempore determinato, durans æternitate Dei; quia non est ratio, cur humanitas redderetur ab æternitate, existens in hoc potius tempore, quàm alio: quia

æternitas de se, omnia tempora complectitur, nec potest determinare unio, ut forma det hunc potius effectum formalem, quàm alium, subiecto capaci de se utriusque; aliàs etiam posset dari unio, quæ uniret sanctitatem substantialem, quin illa denominet Sanctum: & alia, quæ minus sanctum, quàm modò sit. Quæ omnia in hoc resolvuntur. Quia effectus formalis, cuius est subiectum capax, nequit communicari in parte: quia rationes formales sunt indivisibiles; sicut cognitio de tribus objectis, nequit repræsentare unum objectum, non repræsentatis aliis.

RESPONDETUR. Ut reddatur humanitas, pro hoc potius tempore ab æternitate durans, facit cum illa æternitate, posita potius nunc, quàm aliàs, unio. Æternitas quidem complectitur de se omnia tempora, si supponitur omni tempore unita; secus, si determinato. Et sicut æternitas Dei non facit Deum durare hodie pro heri, quia desunt connotata salvativa hodiè, æternitatis hesternæ; ita, quia desunt connotata salvativa, ut dicatur durare humanitas, non solum dum est suppositio unionis, sed absolute, æternitatis duratione: ideo non potest dici, quòd omni tempore, sed determinato, per illam duret. Nec potest forma tribuere effectum formalem hunc potius quàm alium, si supponatur unita, non solum nunc, sed & aliàs. Unde humanitas non est capax subiectum, ut denominetur durans, etiam ante suppositionem unionis ad illam durationem. Et licet rationes formales sint indivisibiles, supponunt tamen suarum formarum unionem; quæ si non detur, pro quo tempore non supponitur illius formæ unio, pro illo nec potest supponi effectus formalis: proinde, quia ab æterno non supponitur unio æternitatis, ideo nec facit durare ab æterno humanitatem.

DE IMMENSITATE sic discurret Aldrete. Nihil creatum potest denominari existens ubicque. Probat id authoritatibus, & rationem dat. Quia Deus ex se petit superare universas creaturas, in peculiari perfectione, in qua resplendet aliqua virtus, seu potentia, semotis cunctis imperfectionibus. Neque inquit, potest dici humanitas existens in determinato aliquo loco per immensitatem, ob dicta in simili de æternitate; & quia si ab immensitate haberet existentiam potius in hoc loco, quàm in alio, deberet ipsa unio potius respicere hunc locum, quàm alium: proinde, occasione motus localis, deberet variari unio hypostatica; sique unio hypostatica est huic potius spatio affixa, ab ipsa potius, & non ab immensitate, haberet humanitas existentiam in hoc loco: quia immensitas, respectu humanitatis, est indifferens, cum illa determinet ad existendum in hoc loco, unio autem ipsa determinetur ad hunc locum, indifferentiamque existendi in hoc loco, non causat immensitas, sed

* q 3

propria

propria ubitas, & sicut non potest cogitari creatura ubicatio, indifferens ad hoc vel illud spatium, aut unio indifferens, ad hæc potius quam illa extrema, & quæ aliunde determinari deberent; ita nec determinabit immensitas ad existendum potius in hoc spatio.

CONTRA. Concedo esse authoritates Patrum, quæ dicunt creaturam non posse esse ubique; sed restat quærere, cum possit esse subsistens subsistentiâ divinâ, cur non possit esse ubique immensitate divinâ? Quanquam etiam authoritates Patrum intelligi possunt, quod velint non dari creaturam, quæ sit immensa per essentiam. Deinde, non ita petit superare Deus creaturam, in linea subsistendi, ut petat, ne per eandem subsistentiam subsistat & natura divinâ, & natura humana; ergo nec in linea locabilitatis petet, ut immensitetur immensitate divinâ sola natura divinâ, & non humanitas. Ut autem ab immensitate hæc potius existens, quam alibi determinetur, ab ipso habet locorum statum: uti nec Deus existit in mundo tertio, quem ab hinc formaret; & si ponas, quocunque sensu, etiam in quibusque spatiis imaginariis existere Deum, idem dicam de humanitate illa; quia si non repugnat aliunde, ut humanitas immensitetur, nec repugnat ut illic existat. Si autem teneas, quod non nisi in hoc toto mundo, sit ubique, sicut & Deus; non ab unione tanquam ratione formali determinabitur ad id, sed ab ipsa immensitate, præsupponente tamen unionem hypostaticam: consequenter, nec accessione motus localis variabitur unio. Negatur item, suppositâ unione, esse immensitatem indifferentem, ut faciat illam ubique, & sicut indifferentiam subsistendi non aufert in Christo propria Persona, ita nec indifferentiam existendi, in loco & illo & illo, auferet propria ubitas.

DE OMNIPOTENTIA sic discurret idem. Deus in denominatione potentis producere creaturas, petit infinite superare creaturas, quod multis probat, & in hoc tandem resolvit, quia effectus debet proportionari essentiae, consequenter virtuti summæ, debet singulariter respondere, summa effectuum multitudo, ac proinde finita entitas nequit denominari productiva summæ multitudinis effectuum: ex quo etiam principio colligitur, cur virtus spirandi, unita defacto humanitati Christi, non denominet illam potentem producere Spiritum sanctum? nec potest denominari ab omnipotentia humanitas, potius producere has creaturas, quam alias, propter jam dicta. Deinde ex eo, quia quoties aliqua virtus non agit, nisi ex imperio voluntatis, non denominat potentem agere illam naturam, cujus imperio determinatur; divina autem omnipotentia ex se petit determinari ab imperio libero divinæ voluntatis, & nulli imperio parere potest, nisi divino: quemad-

modum, licet natura humana uniatur angelicæ, non potest tamen potentia loco motiva angelicæ, obedire imperio naturæ humanæ; nam imperium voluntatis, ex se ordinatur, ad movendas potentias illius naturæ, quæ dicitur volens.

CONTRA. Deus in denominatione subsistentis, non ita petit superare creaturas, ut non possint subsistere subsistentiâ increatâ; ergo nec ita superat in denominatione potentis, quin possit reddi omnipotens creatura, omnipotentia divinâ. Et licet effectus debitus essentiae, debeat proportionari essentiae, non tamen debitus, non nisi in circumstantia unionis supernaturalis. Nego, quod Christo non communicetur denominatio spirandi, quæ sequitur ipsam entitatem Verbi, per communicationemque idiomatum potest dici de Christo, sano sensu, cur enim non denominabitur Christus spirans Spiritum Sanctum? Nego, quod omnipotentia non possit determinari ad agendum, à voluntate creata Christi. Nego item, quod natura humana non denominaretur motiva angelicæ, si humanitati uniatur natura angelicæ, faceretque unum per se; imperium autem voluntatis ordinatur ad movendas potentias, illius naturæ, si id præcisè fiat, titulo naturæ. *Hinc aliter*

RESPONDETUR. Cur immensitas, æternitas, &c. non tribuant suum effectum humanitati Christi, tribuat autem sanctitas personalis, ratio debet peti ex dictis. Quia scilicet inter immensitatem, & alia attributa, non potest fieri unum per se, adeoque unum fundativum communicationis idiomatum. Ideo autem non potest fieri unum per se, quia neque potest fieri unum per se cum natura divinâ in se spectata; cum tamen naturam sequantur attributa, ut dictum repetitò. Unde hæc responsio in principiis quidem concordat cum Lugo, sed ultimo recurrit ad indistinctionem virtutalem naturæ divinæ & immensitatis: præcipue cum non appareat, quid aliquid substantiale, possit communicare sua idiomata, sine unione per se? immensitas autem Dei est aliquid substantiale, & tamen non est unibilis per se.

Possset etiam hæc ratio assignari. Quia immensitas Dei, æternitas &c. sunt ipsa entitas Dei, & connotata loci aut temporis; non apparet ergo, quid possit immensitari immensitate divinâ, cum nec entitas humana, reddatur entitas, entitate divinâ. Et certè si immensitate Dei immensitaretur natura humana, deberet adhuc dicere in recto ipsam entitatem divinam, consequenter, non immensitaretur tunc illâ immensitate natura humana, sed divinâ; hoc enim immensitaretur, quod in recto dicitur. Quæ doctrina est bona, sed in Minori habet difficultatem; nam etiam Sanctitas Deitas est ipsa Deitatis, & tamen illâ sanctificatur humanitas.